

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1854-07-15)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1854-07-15)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 190. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000037.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Løverdag, 15. Juli 1854, Eftermiddag.

Min kjære Hanne!

Jeg blev ret glad i Onsdags Eftermiddags ved at modtage Dit første Brev fra Marienbad, og see, at Du var lykkelig ankommen dertil. Og igaar fik jeg, imod Forventning, et nyt. Begge Breve vare rare Breve, fordi jeg saae af dem, at Du havde det godt. Det er mig inderlig kjært, at det første af mine Breve, som Du fik strax ved Ankomsten, har gjort et saa godt Indtryk paa Dig. Gid det Samme maatte være Tilfælde med de følgende! — Phisters Opførsel er jo rigtignok høist besynderlig, men det ligner ham jo slet ikke, og den Forklaring, som Du giver over hans Motiv, kan jeg ikke troe paa, thi selv da vilde det ikke ligne ham at handle saaledes, og især naar Konen, paa hvis Vegne han skulde føle sig stødt, ikke var nærværende for at irritere ham, men 150 Mile borte. 1) Jeg maa derfor antage, at en Misforstaaelse ved Brevvekslingen har fundet Sted; og for at forklare, hvorfor han ikke var tilstede paa Posthuset, maa jeg tænke mig, at han har havt et Kjærligheds-Eventyr, som var berammet til samme Klokkesiet. — Du skriver, at paa Natterreisen til Marienbad betragtede Du Stjernehimlen, og tænkte, at jeg maaskee gjorde ligesaa. Virkelig træffer det sig forunderligt. Jeg har i det Hele kun lidet betragtet Himlen efter Din Afreise, især fordi den for det meste har været bedækket. Mens. 191netop Natten mellem den 6te og 7de klaredes den op, og jeg fik ganske rigtigt en Tidsbestemmelse ved Hjælp af den klare Stjerne i Svanen. Er det ikke mærkeligt, og kan man ikke her atter sige: »In der Ferne fühlte sich die Macht.« Siden jeg paa en Maade er kommen ind paa astronomiske Gjenstande, saa lad mig huske at takke Dig for de meddeelte Maal af den Plösselske Kikkert. Det var især Objectivets Gjennemsnit, som jeg vilde vide, men da det let kan beskadiges ved at anbringe Tommestok paa det, bad jeg Dig maale Kikkertens Tykkelse, hvilket omtrent bliver det Samme. Dersom Du nu ikke har taget feil i dette Maal, er Objectivet jo meget stort, næsten som i en stor Kikkert paa Stativ, og saa forundrer det mig ikke, at Du kunde see saa tydeligt i den, thi den maa da have en meget stor Lysstyrke. Den maa da ogsaa, naar den er indskudt, have en ualmindelig Form, idet den er næsten ligesaa tyk som lang, nemlig 2 Tommer og 2 Linier tyk, og 2 Tommer og 4 Linier lang. Dog Nok herom; vel længes jeg efter at see den, men dog ikke, som Du siger, mere end efter at see Dig selv.

Igaar var en rig Dag paa Billeder. Om Morgenen det nydelige Prospect af Hellebek eller en lignende Egn, der gjenkaldte mig kjære Erindringer, og kort efter Prospectet af Marienbad, der jo seer meget smuk og anseelig ud. 1) Jeg viste det til Pigerne, og Marie udbrød: »Hvem der dog var der!« — For en halv Time siden viste jeg det til Rottbøll og Suhr, som vare her, men Suhr, som har været i Marienbad, kunde dog ikke gjenkende Stedet, men jeg troer ikke, at han kan skjelne Landskabsbilleder. Der er jo lutter Naaletræer omkring Stedet, paa nogle faa lavtstaaende nær. Men Cursalen, som er en Søilebygning, hvorledes kan den ligne vort Theater? Er Brønden inden i Salen, eller er det den Vandbeholdning, som staaer paa Siden? Og hvad er det for et Monument i Baggrunden paa Bjerget, med en Urne paa? Er den eensomme Dame paa Trappen Dig, saa er jeg bange for, at dens. 192eensomme Herre i kort Frastand har isinde at forstyrre hendes Eensomhed. Det forekommer mig dog lidt voveligt for Dig at gjøre eensomme Morgentoure uden Din Broder paa et fremmed Sted, hvor der er saa stor Conflux af alleslags Mennesker. Det er mig kjært at vide, at Du har faaet et hyggeligt Logis med opmuntrende Udsigt, og hos gode, venlige Folk. Hils det lille Lam og den lille Anna. Tak, fordi Du sender mig Din Lykke i Form af en Fiirkløver! Jeg haaber, at Du ikke har mistet den ved at lægge den i min Haand.

Din Beskrivelse af hvad Du saae i Prag, er saa underholdende, at jeg læste den for min Moder, som sagde, at der ikke var noget Fruentimmer, der skrev saa interessante Breve som Du, og dersom jeg ikke selv var for meget Part i Sagen, til at min Dom kunde gjælde for upartisk, vilde jeg sige det Samme. At mine egne Breve derimod ere uinteressante, maa jeg nu næsten haabe, siden jeg i Mynsters Erindringer seer den Yttring af afdøde Hornemann: at det kun er kloge Fruentimmer og dumme Mandfolk, som skrive interessante Breve. 1) Dog, jeg vil hellere gjælde for dum end troe, at mine Breve ikke skulde interessere Dig, og det kan de jo ogsaa, om de end i sig selv ere uinteressante. For at komme tilbage til Prag, veed Du, at Hradschin, som Du besteg med Møie, var Stedet, hvor Tycho Brahe havde sit Observatorium? Har Din Fører ikke sagt Dig det, burde han have sagt det. Det glæder mig, at Du saae hans Monument i Theiner-Kirken, og især, at Du ved den Leilighed tænkte paa mig. Det er morsomt, at Du har givet en tydsk Journalist Underviisning i Astronomie, skjøndt Underviisningen i dette Fag, og selv ved Dig, neppe bider paa det Slags Folk.

Mit Brev idag bliver desværre (for mig) ikke af de længste, thi jeg er paa mange Maader bleven opholdt og distraheret. Lad mig da nu komme med, hvad jeg kan have at fortælle. Fru Grundtvig er død, og med hende mister Grundtvig tilliges. 193alle de materielle Fordele, som hun havde bragt ham, thi selv Barnet faaer ikke Noget, eftersom der ere Arvinger af første Ægteskab, og han kan saaledes ikke engang mere kaldes Hofjægermester. 1) Dog, Spøg tilsidesat, som her ikke passer, det gjør mig ret ondt for Grundtvig at maatte overleve denne Kone, og saa ilde som jeg kan lide ham, har jeg ved denne Leilighed næsten faaet Godhed for ham. — Et andet, notablere Dødsfald er Dig vel allerede bekjendt af tydske Blade: Henriette Sonntag er død i Mexico af Cholera. 2) — Nielsens Aftenunderholdning synes at have gjort Fiasco, tiltrods for det udsolgte Huus, thi hverken Berling eller de andre Blade omtale den (paa Flyveposten nær, som jeg hører). Han skal have forsnakket sig den hele Aften; men det vilde være meget inconstant af Publicum at tage ham det ilde op. Rigtignok declamerede han, foruden Andet, et Digt, der ikke vel taalder Sludder, nemlig »Slaget paa Rheden« af Hertz. 3) Om hans Afsked veed jeg endnu Intet, men maa just derfor troe, at det nu

bliver til Alvor, naar Kongen kommer tilbage fra Jægerspriis. Efter en Beretning, som han selv har givet, men som just derfor ikke er meget paalidelig, skjøndt den ikke synes urimelig, har Kongen ved Audiensen paa Skodsborg sagt til ham: »Naar Du endelig vil have Din Afsked, bliver jeg nødt til at underskrive den, men jeg gjør det med grædende Taarer,« hvorefter N. skal have yttret, at det fik ikke hjelpe, han maatte have den alligevel, men naar Theatret fik en ny og bedre Bestyrelse, vilde han vende tilbage og spille Alt, Stort og Smaat, uden andet Vederlag end Pensionen. Claudius Rosenhoff, som skriftlig meddeelte mig denne Beretning, meget allarmeret derover, fordi han troede min Stilling udsat for stor Fare, føiede til: »Forøvrigt troer jeg ikke, at De nærer nogen Illusion ved at ansee Dem som betydelig bagvasket paa allerhøieste Sted.« Jeg kjørte igaar ud til Rosenhoff, for at takke ham for hans gode Mening, men forsikkrede ham, at jeg i alt dette ikkes. 194saae mindste Fare for mig eller min Stilling. — Han fortalte mig ved samme Leilighed en ny Anecdote fra Skydebanen forleden. Det var en Capitain Messerschmidt, ved hvis Skud Kongen blev Fuglekonge. 1) Da nu Kongen takkede denne Befordrer af hans nye Værdighed, fremtraadte en Lithograph, ved Navn Tegner (der skal være bekjendt som en plat Person) og sagde til Kongen, at det var ham, Tegner, der havde indskudt den Bøsse, hvormed Messerschmidt nedskjød Kongegevinsten: »Saa skal De ogsaa,« sagde Kongen, »have mit Portrait derfor,« hvorpaa han greb i Lommen, og gav ham et af de nye Tremarks-Stykker. Da Tegner blev meget forbløffet herover, sagde Kongen: »Naa, naa! De skal ikke troe, at De er bleven Tremarks-Mand, thi det er jo mig, og ikke Dem, som har betalt de tre Mark.« 2) Manden skal imidlertid være saa altereret over dette uheldige Udfald af hans Dristighed, at man skal frygte for hans Sundhedstilstand. — Din Svigerinde Jane var her imorges, meget ængstelig, men tillige meget vred over, at hun i over 8 Dage ikke har havt Brev fra Din Broder, og ikke engang havde Efterretning om hans Ankomst til Marienbad. Jeg beroligede hende i denne Henseende, men hun blev ved at paastaae, at der maatte være Noget iveien med ham, selv om Du ikke vidste det. Hun sagde, at han maatte nu have en af disse melancholske Perioder, som han undertiden har, og i hvilke han saa Intet kan eller vil foretage sig. Jeg vil dog haabe, at noget Saadant ikke er Tilfældet. Du maa jo let kunne mærke det, og isaafald vil Du jo ikke lade det mangle paa Opmuntring og Deeltagelse fra Din Side. — Jeg beder om Forladelse for den Uret, jeg har gjort de røde Seler; de ere saare fine og behagelige, men vist er det, at man seer Matroser med røde Seler, endogsaa i Balletter. Jeg burde vel have betænkt, at Matrosernes ikke ere saa fine som disse, og ialfald har jeg fra først af fundet meget Behag i dem. — Hvem det var, der talte om det Latterlige i Rosenknoppernes Trængsel, ers. 195det mig umuligt at erindre, men jeg tør sige, at det var ingen af Dem, som Du kalder Stempler. 1) Det forekommer mig, som det var en af Petersens Døttre, enten Marie eller Henny, men jeg tør ikke indestaae for det. — For et Par Dage siden besøgte jeg Julie Sødring. 2) Det er nogle overordenlige venlige og forekommende Børn, hun har; De vilde par force Alle- sammen kysse mig til Goddag og Farvel, hvilket — ligesom Kys i det Hele ikke ere uden Fare — har sin særegne Fare hos smaa Børn. Den ældste Pige vilde endog endelig have mig til Mand. Da jeg næste Dag skrev til hendes Moder, i Anledning af et Brev fra hende til mig, som hun havde skrevet kort før min Ankomst, og som jeg nu tog i Lommen og læste paa Hjemveien, bad jeg hende hilse de nydelige Børn, især hende, som vilde have mig til Mand, og lod hende sige, at det smigrede mig, men at jeg havde Forfald. — Her- med er nu min Nyhedspose tømt. Jeg har kun at tilføie en varm Hilsen fra Fru Lorenzen, der udtrykkelig paalagde mig det, og at sige Dig, at jeg strax underrettede Din Moder om Din Ankomst til Marienbad. Hun befandt sig ved det Gamle.

Lad mig nu i Dit Svar paa dette Brev høre det Digt, som Du har tænkt Dig i Anledning af Forglemmigeier, dækkede med et Rosenblad. Jeg er begjærlig efter at erfare, hvilken Betydning Du lægger deri, og Du kan jo uden Uleilighed give mig Digtet i Prosa. — Og nu Farvel, min egen kjære Hanne! Tak for alle Dine gode, venlige, kjære Ord! Gid Du maa finde Dig tilfreds ved Badet, og snart spore lykkelige Virkninger deraf!

Din
J. L. Heiberg.

I dette Øieblik faaer jeg Berlings Tidende, og seer deraf, at Ministeriet har for Criminal- og Politiretten tabt de to første af de mange nys anlagte Generalfiscal-Sager mod Journalister. 3) Denne Gang var det Ploug og Bogtrykker Salomon.

s. 196DIE CAROLINENQUELLE MIT DEM ALTEN BADEHAUS.